

Hoe interpreteer je de ROA-prognoses eigenlijk?

Didier Fouarge

ROA, 3 december 2025

Colofon

© Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA). Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden verveelvoudigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de directeur van het ROA.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt

Postbus 616

6200 MD Maastricht

T +31 43 3883647

secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl

www.roa.nl

School of Business and Economics

Maastricht University

Vormgeving

ROA secretariaat, Maastricht

December 2025

Op 25 november jl. publiceerden wij onze [arbeidsmarktprognoses tot 2030](#), met een analyse van de te verwachten ontwikkelingen in de vraag naar en het aanbod van arbeid op de arbeidsmarkt. Vraag en aanbod bepalen samen wat de arbeidsmarktperspectieven naar verwachting zullen zijn voor gediplomeerden naar opleidingsrichting in het mbo, hbo en wo. Voor sommige opleidingen zijn die perspectieven gunstig omdat er meer vraag is dan aanbod. Voor andere opleidingen geldt het omgekeerde. In ons rapport leggen wij uit hoe deze ontwikkelingen eruitzien en hoe deze te duiden zijn. In media-artikelen naar aanleiding van onze prognoses ontbreekt deze duiding vaak, en in Den Haag klinkt opnieuw het geluid om de instroom van studenten te reguleren in opleidingen waar het aanbod groter is dan de vraag, wat niet de juiste beleidskoers is. Hier volgt daarom een duiding van onze arbeidsmarktprognoses aan de hand van een aantal vragen.

1. Hoe komen de prognoses tot stand?

Kort samengevat: wij gaan uit van de economische ontwikkeling en participatie zoals verwacht door het CPB. Op basis hiervan maken we met behulp van modellen en CBS-tijdreeksen over werkenden naar opleiding en beroep schattingen van de vraag naar arbeid tot 2030. Met tijdreeksdata van CBS/DUO schatten wij de instroom van gediplomeerden op de arbeidsmarkt tot 2030. De confrontatie van vraag en aanbod bepaalt vervolgens de arbeidsmarktperspectieven voor de komende zes jaar: waar meer vraag is dan aanbod zijn de perspectieven goed, en waar minder vraag is dan aanbod zijn de perspectieven minder gunstig.

2. Hoe interpreteer je de perspectieven?

Een veelgebruikte indicator is de Indicator Toekomstig Arbeidsmarktperspectief (ITA). Deze is gelijk aan het aanbod gedeeld door de vraag.

- Een waarde van 1 of lager duiden wij als 'goed' of 'zeer goed': er is immers meer vraag dan aanbod, waardoor gediplomeerden naar verwachting gemakkelijk een baan kunnen vinden.
- Een ITA tussen 1,00 en 1,05 typeren wij als 'redelijk'. Het aanbod is iets groter dan de vraag, wat als normale frictie gezien kan worden.
- Een ITA boven 1,05 wordt aangeduid als 'matig' of zelfs 'slecht'. Dat betekent dat gediplomeerden naar verwachting meer moeite moeten doen om werk te vinden.

3. Gelden deze perspectieven voor iedereen?

Nee, de prognoses worden niet op individueel niveau gemaakt. Het is goed mogelijk dat gediplomeerden uit een opleiding met 'slechte' perspectieven toch snel werk vinden, bijvoorbeeld omdat zij uitzonderlijk goed zijn in hun vak of omdat zij bereid zijn concessies te doen, bijvoorbeeld qua loon of aansluiting van de baan bij hun opleiding.

4. Als de vraag groter is dan het aanbod dan is er toch sprake van een 'tekort'?

In media en beleidsdocumenten wordt vraag minus aanbod vaak gebruikt om 'tekorten' en 'overschotten' aan te duiden. Oplossingen worden dan snel gezocht in het verkleinen van de capaciteit van opleidingen met een 'overschot' en het vergroten van opleidingen met een 'tekort'. Maar onze prognoses zijn niet bedoeld als sturingsinstrument voor *manpower planning*. Bovendien is een interpretatie in termen van kwantitatieve 'tekorten' en 'overschotten' feitelijk onjuist, omdat de arbeidsmarkt zich aanpast. Bij een tekort zullen werkgevers bijvoorbeeld proberen banen aantrekkelijker te maken, mensen stimuleren meer uren te werken, of op zoek gaan naar afgestudeerden uit verwante opleidingen of uit het buitenland. Dergelijke aanpassingen helpen de markt weer in balans te brengen.

5. Wat moeten studiekeizers, onderwijs en beleid met dergelijke prognoses?

De prognoses hebben vooral een signalerende en informerende functie, in een markt waarin niet iedereen goed zicht heeft op de richting waarin de arbeidsmarkt zich de komende jaren ontwikkelt.

- **Studiekeizers** kunnen de informatie gebruiken bij hun opleidingskeuze. [Dit is bewezen effectief als het onderdeel is van LOB-activiteiten](#): door studenten te informeren over de kansen op werk en lonen in hun favoriete beroepen, kiezen zij vaker voor richtingen met betere vooruitzichten.
- **Opleidingsinstellingen** kunnen de informatie benutten om de kennis en vaardigheden die zij studenten bijbrengen beter te laten aansluiten op de vraag.
- **De overheid** moet beseffen dat het onderwijs de motor is van onze kenniseconomie en cruciaal voor onze toekomstige welvaart. Sturing op aantallen via bijvoorbeeld een [numerus fixus kan leiden tot minder studenten in opleidingen met minder gunstige perspectieven, maar niet automatisch tot méér instroom in kansrijke opleidingen](#).